

דעות

אחרונות

7.10.2008

אביעד קליינברג • סליחות

טעות לעולם חוזרת

ביום ראשון פורסם ב"הארץ" ראיון עם שר החוץ הצרפתי, ברנאר קושנה. ביום שני הבהיר העיתון כי השר אמר שיש ראל לתתקוף (hit) את איראן לפני שתשיג פצצה גרעינית ולא שתאכל (eat) את הרפובליקה האיסלאמית, כפי שפורסם. ככל דוברי הצרפתית נוטה קושנר להפוך ה"א לאלף, וכשהוא דובר אנגלית זה יוצר אייבנות מצערות. אלימות הופכת לגנטי רנומינה, ורגע עז (I hate him) לקניבליות (I ate him). קצת חרי סר תשומת לב לקיטור על חברת התעופה הלאומית (you've got a problematic airline) יכול להפוך לביקורת על הפריזירה של ראש הממשלה (You've got a problematic hair line).

לפעמים זה מסתיים בחתירה בתחתית עמוד 3 בעיתון ולפע" מים זה נגמר בתקריט בינלאומית. זאת, אחרי הכל, אחת התוכנות החשובות של תיאוריית הכאוס: אי־דיוקים קטנים, אייבנות, חרי רים תשומת לב – כל אלה יכולים להצטבר; ראשיתם מיצער ואח" כיום מי ישרנה.

לפעמים זה מושעשע ולעתים טעויות הריקציה של ילדותי נו, החלטות שנעשו בהיסח העת, טעויות קלות באוימוט יכולות להוביל לאובדן דרך. שנים רבות מאוחר יותר, מאוחר מדי, מה שהי תחיל כחהלפת של באלן נעשה החומר שדמינו עשויים חייה. יש אפוא משהו מפילא ברעיון היהודי של יום הכיפורים, הרי עיון של בחינה עצמית תקופתית. אחת לשנה אנחנו מתחייבים לברוך מחיש את האוימוט המוסרי שלנו, לבחון בתשומת לב גורר לה יותר את התעתיקים השגויים, למנות, אחת לאחת, את הטי עויות החורות, לתת דיון וחשבון, לנסות לתקן.

האם החשבון עולה פיה? במבט לאחור ההצלחה חלקית. הטי

קס החורו על עצמו, התפילה המשותפת החולקת את האחריות בין הרובץ לטי ישראל כולה, הצום המציק – כל אלה מעמעמים, מאי לחשים לטיש את הנפש ואת השכונה.

לעתים טעויות הדיקציה של ילדותנו, החלטות שנעשו בהיסח דעת, טעויות קלות באוימוט יכולות להוביל לאובדן דרך

כן, כן, אשמנו, בגרנו, גולנו, דיברנו דופי, העווינו, והרשענו, זדנו, חמסנו וכי וכי... קצת קשה לעצור את הפיהוק. למה בדיוק הכוונה ב"העווינו" וב"זדנו"? מה זה בעצם "צדרנו" ו"תעעענו"?

למי יש כוח לכרה.
ברחובות הערים חוצים רוככי האופניים רמורים אדומים, ובכתיי הכנסת מחכים אנשים לצאת הכוכבים כדי לשוב אל השולץ

חן ואל השכחה. גם השנה לא hit אלא eat. לא לבזו לזה, למקהלה, למחילה שאנחנו מקניקים לעצמנו מדי שנה בשם ארון הסליחות.

לעתים אין חשבון הנפש נעשה אלא מן השפה ולחץ. אבל אולי אין המחילה היא אלא אקט של הייחנה ציבורית, של הימנעות מצעקותנו, מהכאה מוויפת על חטא. ברשות הרבים מוטב לרבוץ בטקסט חכותבו; ברלת אמותינו החשבון נמשך בשמן, אני נוכר בשירו של המשורר הפולני הגדול צ'סלב מילוש, "מרי שם", שחתרפעת עם קבוצין "זה" (בהוצאת אבן חוש) בתרגומו הנפלא של דוד ויינפלד:

רק לא וירדיום. חייו/ כה הכאיבו לי, שהייתי חש הקלה/ בספרי עליהם, וראתם עלוני גורל – / מה רבים הם – שמתגדררים בחור

צוט ערים/ נטולי הכרה למחצה/ או שיכורים, חולי צרעת הויכרוך וחטא הקיום – זהו מבניים אותי/ מה אפוא עוצר בעדי? הבושה/ שאין עגמות נפשי ציוריות רייזן/ או הסירוב להכיעס? כי האנחות יותר מדי באופנה/ ילדות אומללה, נפש חבולה וכן הלאה./ גם לו הייתי בשל לתלונת איוב, מוטב שתלוק ולהלה את סדרם הבלתי משתנה/ של הדברים. לא, הדיבר שאינו מתויל לי לדבר/ אחר הוא.

הסובל שומה עליו להיות דובר אמת./ אבל, מה תאום – כמה תח" פשוט/, כמה העמודות בנינם, רחמיים עצמינם! יוזף בנטקוס מסגיר יוזף ברגש. יותר מדי אני מחשיב סגנון מכדי להסתכן. ■

אריאלה רינגל-הופמן • אחרי 35 שנה

המלחמה שלא נגמרה

כמה חודשים אחרי שהסתיימה מלחמת לבנון השנייה נפגשתי עם קצין בכיר שזהה מעורב באחד המבצעים היותר כושלים במלחמה הזו, שפרטיו לא ממש נחשפו. עובי, אמר אחרי שיספר את הסיפור, וסירב לא" שר לי לפרסם אותו, בעוד שנה איש לא יזכור את המלחמה הזו, לא יזכור מה שהיה בה. הכל, אמה, ישקע בתהום הנשייה. זה לא יקרה, אמר- תי לו אז, זה רק עניין של זמן, בוקר אחר מישוה יקום ויחליט שהגיע הרגע.

35 שנים אחרי מלחמת יום הכיפורים, מל- חמה שאוקיננס של מילים כבר נכתב עליה, עריין צצים כל שנה, מחדש, סיפורים שלא הכי רנו. יכול להיות שזה השילוב הקטלני בין מלחי" מה שבנתה מחירי דמים נוראי לבין חשבון הנפש המתבקש ערב החג, ויכול להיות – אם מסכי" מים להתעלם ממלחמות האגו המעורבות בכך ובגורל – שזה מושם חשבוני יודיעים לש" כוח, מתקשים לסלוח, ושיש בנו איוו אמונה תמימה שאם נחשוף את הדברים, בפעם הבאה מישוה ילמד מהם לקח, יסיק את המסקנות הנ" כונות, יביא אותם בחשבון ברגע האמת.

שמחה רוט • יום הכיפורים

חטאנו, עווינו, פשענו

יום כיפור – כשמו כן הוא. יום שבו

מכיעים חרטה על כל מה שעשינו בשנה החולפת ולא היה בסדר ומכ" קשים כפרה וסליחה. בזמן שבת המקדש היה קיים, הכהן הגדול בסדר העבורים ביום כיי פור היה מתורדה שלוש פעמים: פעם ראשונה בשם עצמו, פעם שנייה בשם כל הכהנים ופעם שלישית בשם כל עם ישראל. נוסח הווידוי היה קצר וקולע. הכהן הוקיע את ה"לחטאים של יום כיי" – כשאדם פוגע באדם אחר, כשבמעשה העביי" תה", ואז היה מבקש רחמים ומחילה.

גם בתפילות נכבתי הנכנסת כיום אנתנו מתוורים, אבל הווידוי הפשוט של הכהן הגי דול הפך לוויודי ארוך מאוד. למעשה, נהוגים בימינו שני נוסחי וידוי, וההבדל ביניהם הוא באורכם. אבל בש שמאפיינ את רוב הסעיפים של שני הווידויים הוא טוה העבירות שעליהן אנחנו מבקשים סליחה וכפרה.

אדם שאינו מכיר את התפילות של היום הזה היה חושב שביום כיפור מבקשים סליחה

אריאל רובינשטיין • ברק ולבני

הפגישה הדחופה שהחמצתי

בשלוש לפנות בוקר, בניו יורק חבולה ממפולות וול סטריט, העיר אותי הטלפון האדום. בררך כלל זו אמה של אשתי שמתקשרת בשעה כזו ושואלת מה השעה. הפעם הייתה זו הפתעה: קולה הערב של פקידה מלשכת שר הביטחון. נזרכתי. שזו השעה שבה מגיע למיטתו של אדם מישראל הצלצול הבוחן את גבריותו.

הפקידה זימנה אותי לפגישה דחופה עם שר הביטחון וש" רת החוץ (בסדר זה). העילה היחידה שיכולתי להעלות על הרעת שאקרא לצמד השרים היא שהממשלה החליטה לפנות שלושה קרוונים בגדה והמבצע הנועז מחייב את גיוס קשישי השבט. אלא שגם באותו לילה לא החליטה הממשלה לעקור התנהלויות. הפקידה מעבר לקו סתם זימנה אותי לדיון במצב הכלכלי. קטעתי את דבר יריכרה של הפקידה והבהרתי לה שאני בחו"ל. היא התנצלה בחביבות ושלהח את לישון. לא גיליתי לה שנפגעימי מכך שהיא לא חשבה שעצמי יקרה דיה כדי שאעלה על הטיסה הראשונה ואתייצב עבור הכלכלי. אפילו בשלוש בבוקר, ולמרות חוסר נסיוון קודם הכפי צצת כורים, היה ברור לי שתוכנה של הפגישה יודלף לתק" שורת כטרים תתחיל. אף אחר לא באמת רוצה להתיעץ עם אף אחר, אלא רק מחפש קרשים לבנות מהם סולם כדי לעלות על איווה עץ קואליציוני. בדיעבד, התברר לי שבמפתיע אפי" לו צדקתה. שישו משענת בכירי כלכלני ישראל קבעו ש" לא יהיה זה נכון להגדיל את תקרת התקציב בזמן הזה". וואו. כמה מפתיע, כמה מדעי, כמה נשען על מחקר עמוק ומרויק, וכמה קשה להעלות על הדעת מי המבריק שגייס כלכלנים לומר את הדברים הללו. ודרך אנב, באיוו זמן כן כדאי להגי דיל את תקרת התקציב?

לשם מה לכם, אמרתי לאנשי הטייה 188, שאת סיפור הקרב שלהם פרשתי על פני חמיי" שו או שישה עמודים במוסף החג לפני יותר מעשר שנים? כי אחרי שאנתנו נלך איש לא ידע מה באמת היה, אמרו לי. אז לא ידעו, אמרתי להם, כבר יש מלחמות חדשות. אם לא ידעו, לא ילמדו, אמרו לי. כל הכשלים יחורו על עצמם, ומלחמת לבנון השנייה היא רוגמה טובה לכך. האומנם? קרוב לוודאי, ואני כותבת את זה בצעה, שאין שום קשר בין לקחי המלחמה ההיא לבכשלי המלחמה האחרונה. לא משום שאין מה ללמוד מהעבר כדי לתקן את העתיד, אלא משום שזוה, נכראה, בניגוד לטבע האנושי.

האמירה הזו אינה מייצרת את העיסוק באותו מלחמה, כמו שאינה מייצרת את העיי" סוק שעוד ילך וייגבר במלחמת לבנון השנייה – למרות שלושת הספרים אודותיה, שכבר ראו אוה. היא רק מעמידה את הדברים בפרופורציה הנכונה. אבא אבן קרא לזה פעם "להרבות ידע". שיהיה. לקחים ומסקנות זו מיומנות צבאית שאינה קשורה לתיאורים ספרותיים של אירוי" עים שהיו. זה סיפור אחר לגמרי. ■

מראה מקום • גדי קבלו

לקראת כיפור. הרב משה זאב פזיס, 45, מנהל בית חב"ד בשדרות, עורך בכל שנה

את מצוות הכפרות. הרב פזיס: "זו מצווה קדומה, שבה מבטלים את הגזרות הרעות. בשדרות אנו עושים את זה רק למי שמתבקש. התפילה שלי לשנה החדשה שנלעד שליט יחזור בביתו, ושיישמר השקט בעיר שדרות".

עמוס כרמל • הקדמת הבחירות

לא תרופת פלא

מכיוונים שונים עולה הקריאה להקדים את הבחיי" רות לכנסת ה"18 בעקבות התפטרותו של אולמרט ובחירתה של לבני למועמדת של קדימה לתפוס את כיסאו. אפשר להבין את הקריאה הזו כשהיא יוצאת מסכיי" בתו של בנימין נתניהו. מצבו בסקרים טוב למדי, ואפילו אם סקרים הם רק סקרים, סכיר מאוד כי מהמקום שאליו הגיע עם מפלגתו בבחירות הקודמות הוא יכול עתה רק לעלות. קשה יותר להבין את הקריאה הזו כאשר היא מוצגת ככורה נורמטיבי או כתרופת פלא. בעיקר כאשר ההצגה הזו נקשרת "במצב" – מבעיית האיום הגרעיני האיראני דרך הצרות עם המאס וחויבאללה ועד המשבר הכלכלי העולמי. כורח נורמטיבי אינו קיים בדיוק בהקשר הנוכחי. כשי" רותה של יו"ר קדימה לראשות הממשלה אכן שנויה במ" חלוקת, ולא רק מפני שלא יצאה לפעולות קרביות מע" בר לגבול ולא פיקדה על אוגדה. בכל אמירותיה וביצוי עיה עד כה קשה למצוא סימנים לחריגה מהבנאלי וליכוי" לת לנהל מדינה.

גם צוות השרים הנוכחי, שרבים מאוד סיכוויו לאייש את משלת לבני אם תקום, אינו מרגין. ולא שכוחו שהבוחרים ב"2006 לא התבקשו לתת אמוון בלבני, והרכבת הממשלה הוטלה עליה רק בזכות פריימריזו שהתנהלו על פי סדר בו" חרים בעייתי בהשתתפות 39 אלף מצביעים בלבד. אבל כל הפרטים האלה הם חלק מכללי המשחק הדמר קרטי שקיבלנו על עצמנו. החוק אינו מחייב מפלגות להציג לבחורים ממלאי מקום אוטומטיים של מספר 1 ואינו אוסר עליהן להחליף את ראשיהן בין בחירות לבחירות; והעובדה

החוק אינו מחייב מפלגות להציג לבחורים ממלאי מקום אוטומטיים של מספר 1 ואינו אוסר עליהן להחליף את ראשיהן בין בחירות לבחירות

שההכרעה התגלגלה לידי הציבור הקטן של מתפקדי קדי" מה – שנאספו בדומה למתפקדי המפלגות האחרות – אי" נגה שרירותית. היא תוצאה של תוצאות הבחירות לכני" סת, שהעניקו למפלגה זו בלבד את היכולת הריאלית לה" רכיב ממשלה.

קריאה להקדמת הבחירות נראית כרגע גם לא מעשית. לכל הפחות, איש מהקוראים לא הסביר איך אפשר, לדעי" תו, לגייס 61 ח"כים שיתמכו בה. לא הוציעו הפגנות המור ניות (שהשפעתן, אם יהיו, טעונה הוכחה). לא הועלו שום רעיונות על טיפוח תסיסה בתוך מפלגות הקואליציה. לא דובר על גיוס של דמויות מפורסמות למען העניין (שגם השפעתן, אם יגויסו, טעונה הוכחה). נותרה רק קריאה מר" חפת בחלל, שעשויה להיענות בשל ברירת מחדל.

אם לבני לא תצליח להרכיב ממשלה עד ראשית נובמ" בה, ואם לא תבוצע קומבינציה פרלמנטרית בניסיון לדחות במקצת את קץ הקדנציה, נצטרך ללכת לקלפיות בראשית כפרואר – בהתאם למה שכתוב בחוק. אולי אפילו לפני כן. אם לבני לא תרצה לנצל את כל ששת השבועות שמוקצבים להרכבת ממשלה, הבחירות אכן יוקדמו, ומה יקרה? יש אומרים שנצטרך לדרוש מהמועמדים להציג תוכ" ניות אמיתיות לפתרון בעיות אמיתיות. שלא יהיה מקום להניח להם לשתוק. מי יודע, אולי הצורך הזה יביא על סי" פוקו ולפתע יגיח מתוך הביצה הפוליטית שלנו לפחות ענק אחר, ששתובותיו האמיתיות על השאלות האמיתיות יהיו גם נכוחות וגם ישימות וגם כאלה שיקסמו לבוחרים עד כדי כך שיציבו אותו בראש סיעה גדולה מאוד וממשלה יצי" בה ככנסת הבאה.

אבל בינתיים, למרבה הצער, סכיר הרבה יותר שנמכל מפה פרלמנטרית שונה מהנוכחית אבל לא בהרבה, שחלוי" קת המנדרטים בין הסיעות תשתנה ושאחת מהן תיעלם, אבל קואליציה יציבה וכשירה היא רק חלום עמום. ומה אז, שוב תישמע הקריאה להקדמת הבחירות נוכח "המצב"? ■

© כל הזכויות שמורות לידיעות **אחרונות בע"מ**

אין להעתיק, להפיץ, לשכפל, לצלם, לרשום, לאחסן במאגני זידיע, לשדר בדרך כלשהי (נכנסת, דיפוסט או נבדיחה אחרת) – ובכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר – חלק מלשונה של ידיעות אחרונות אקטנס, אירועים, צילומים, תמונות, מפות, גרפיקה, תו בנדרטה סקטוטואלית ותן בדיפים מוציאים, לדבות באמצעות הקלטה והקלידה, ללא אישור מפורש בכנת ההמוצאה לאור, ידיעות אחרונות בע"מ